

Lapsen kaste

JOENSUUN EV. LUT. SEURAKUNNISSA

Käytännön asiatietoja kasteen järjestämisestä

Hyvä äiti ja isä

Olet saanut ihmiselämän arvokkaimman lahjan, lapsen. Saat iloita hänestä ja kaikesta siitä elämän rikkaudesta, jota hän levittää ympärilleen. Lapsi on myös tehtävä ja kutsu vanhemmuuteen. Varttuessaan lapsi tarvitsee turvallisuutta ja rakkautta, huolenpitoa ja hyväksyntää. Ne ovat hänen perusoikeuksiaan. Sinä olet niiden tärkein välittäjä.

Kasteessa lapsi liitetään perhettä suuremman yhteisön, seurakunnan ja kristillisen kirkon jäseneksi. Kun tuot lapsesi kastettavaksi, olet äitinä ja isänä antamassa lapsellesi hänen elämänsä merkittävintä lahjaa. Olet auttamassa häntä löytämään kristityn elämäntavan rakastavan Jumalan yhteydessä.

Kaste on kokonaan Jumalan työ. Siinä hän ottaa meidät lapsikseen ja iankaikkisen elämän perillisiksi. Tähän kasteen armoon saamme turvautua koko ikämme, sillä Jumalan työnä kaste pysyy muuttumattomana. Kasteessa meistä tulee myös Kristuksen seurakunnan jäseniä. Lasten kastaminen onkin seurakunnan jäsenten vuosituhantinen tapa, joka perustuu Jeesuksen omaan kehotukseen.

Koti on lapselle ensimmäinen seurakuntayhteys. Sinulla on vanhempana kauan päävastuu hänen elämästään ja kasvatuksesta. Sinä annat hänelle esimerkin omalla elämäntavallasi. Lapsi saa ensimmäiset opetuksensa uskosta, rukouksesta ja kristittyinä elämisestä juuri kodissaan. Kasvaessaan hän tarvitsee paljon rakkautta, anteeksiantamusta ja turvallista aikuisuutta. Kummit ja kotiseurakunta ovat tukenasi tässä vastuullisessa tehtävässä.

Toivomme perheellesi Taivaan Isän siunausta ja paljon iloa pienen ihmisen kehittyessä!

Terveisin Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymän keskusrekisteri

Käytännön asiatietoja kasteen järjestämisestä

Milloin kastetaan

Valtaosa suomalaisista kastetaan pikkulapsena, usein jo ennen kahden kuukauden ikää. Vuoden 2019 alusta määräaika nostettiin kolmeen kuukauteen lapsen syntymästä. Muussa tapauksessa lapsi on ilmoitettava väestörekisteriin.

Jos lapsesi kastetaan, älä ilmoita hänen tietojaan väestörekisteriin. Kastava pappi toimittaa tiedot.

Kenet voidaan kastaa

Molemmat vanhemmat kuuluvat kirkkoon

Kaste merkitsee kirkkoon liittymistä ja sen seurakunnan jäseneksi tulemista, johon vanhemmat kuuluvat. Jos molemmat vanhemmat kuuluvat kirkkoon, on luonnollista, että lapsi kastetaan kirkon jäseneksi.

Vain äiti kuuluu kirkkoon

Uskonnonvapauslain mukaan (1.8.2003) huoltajat päättävät yhdessä lapsen uskonnollisesta asemasta. Laissa on kuitenkin annettu äidille oikeus yksinkin päättää lapsen uskontokunnasta ensimmäisen ikävuoden aikana. Siten äiti omalla päätöksellään voi kastattaa alle yhden vuoden ikäisen lapsensa.

Vain isä kuuluu kirkkoon

Jos vain isä kuuluu kirkkoon, mutta äiti ei, voidaan lapsi kastaa, kunhan vanhemmat yhdessä sopivat kirjallisesti asian.

Kasteesta sopiminen

Vanhemmat sopivat kasteesta ottamalla yhteyttä oman seurakunnan toimistoon. Sopiminen tapahtuu joko käymällä henkilökohtaisesti tai soittamalla. Toimistossa sovitaan kasteaika, -paikka ja -pappi. Kasteesta on hyvä sopia ajoissa. Seurakunnantoimistojen yhteystiedot ovat tämän esitteen lopussa.

Missä kastetaan

Kaste toimitetaan kirkossa, kotona tai muussa sopivassa paikassa. Alkuaan kasteen paikka on ollut kirkko. Kirkossa kaste voidaan toimittaa joko messun yhteydessä tai omana toimituksenaan, kirkkokasteeseen voi pyytää myös kanttorin. Kaste voi tapahtua myös kodissa.

Useissa seurakuntien toimitiloissa on myös sopivia tiloja kastetoimittamiseen liittyvän kahvitilaisuuden järjestämiseksi. Kasteen yhteydessä **papin palvelut ja kirkon tai kappelin käyttö ovat maksuttomia, samoin kahvitilaisuuden järjestäminen seurakunnan tiloissa.**

Kuka kastaa

Kasteen toimittaa yleensä oman seurakunnan pappi. Hänen nimensä saa oman seurakunnan toimistosta. Vanhemmilla on oikeus toivoa kasteen suorittajaksi tiettyä pappia.

Kastekeskustelu

Kastava pappi ottaa yhteyttä vanhempiin sopiakseen ajan ja paikan kastekeskustelua varten. Tässä keskustelussa puhutaan kasteen merkityksestä, käydään läpi kastekaava ja sovitaan kasteen yksityiskohdista. Samalla voidaan ottaa esille vanhempien toivomia kasteeseen, lapsen syntymään ja kasvatukseen liittyviä aiheita. Keskustelu voidaan käydä kotona, seurakunnan tiloissa tai muussa yhdessä sovitussa paikassa.

Kastepöytä

Kirkossa kaste tapahtuu alttarin edessä olevan kastemaljan ääressä. Kotona alttaria vastaa kastepöytä. Se voi olla pienehkö pöytä, joka peitetään valkoisella liinalla ja jolle asetetaan Raamattu, kastemalja, kynttilä ja pieni liina lapsen pään kuivaamista varten. Siinä voi olla myös kukkia. Ennen kastetilaisuuden alkua kastemaljaan pannaan kädenlämmintä vettä.

Mikäli kaste ei tapahdu kotona, pyydämme teitä ottamaan **vihkiraamattun** mukaanne kastetilaisuuteen. Näin kastava pappi voi kirjoittaa vihkiraamattuunne lasta ja kastetta koskevat tiedot.

Kastepuku

Kastetilaisuutta varten lapsi puetaan valkoiseen kastepukuun. Kastepukuja on lainattavissa keskusrekisteristä ja seurakuntien toimistoista.

Kasteasiakirjat

Ennen kastetta seurakunta lähettää väestörekisterikeskuksen esitäytämän lomakkeen ”Lapsen tietojen ilmoittaminen” sekä ”Tiedote lapsen vanhemmille”. Tiedotteessa kerrotaan lapsen uskonnollisen aseman määräytymisestä ja lapsen ottamisesta seurakunnan jäseneksi. Siinä on myös nimiin liittyvää tietoutta.

Ennen kastetta vanhemmat täyttävät lomakkeesta ”Lapsen tietojen ilmoittaminen” kohdan Tiedot lapsen nimistä ja äidinkielestä. Ilmoitus päivätään ja molemmat vanhemmat allekirjoittavat sen. Jos vanhemmat eivät ole yhdessä lapsen huoltajia, ilmoituksen allekirjoittaa huoltaja.

Sarakkeeseen Kasteilmoitus ev.lut. kirkon tai ortodoksisen seurakunnan jäseneksi rekisteröitävästä lapsesta (pappi täyttää) tulevat kastetta varten tarvittavat tiedot: tiedot kummeista, siitä onko lapsi hätäkastettu, kastepaikka ja -aika sekä papin allekirjoitus.

Kohdan Kummit ja Onko lapsi hätäkastettu voivat vanhemmat itsekin täyttää. Kummeista tarvitaan suku- ja etunimitiedot, henkilötunnus sekä seurakunta, johon kummi kuuluu.

Kasteen jälkeen pappi toimittaa allekirjoittamansa lomakkeen seurakuntien keskusrekisteriin ja lapsen nimi-, kaste- ja kummitiedot rekisteröidään väestötietojärjestelmään ja kirkonkirjoihin.

Kummit

Vanhempien tehtävänä on valita lapselleen kummit. Kastettavalla tulee olla vähintään kaksi kummiä, jotka ovat konfirmoituja evankelis-luterilaista uskoa tunnustavia kirkon jäseniä. Erityistapauksessa yksi kummi riittää. Päätöksen yhdestä kummista tekee kotiseurakunnan kirkkoherra vanhempien anomuksesta. Kummi voi olla myös ulkomaalainen evankelis-luterilaisen kirkon jäsen. Englannin, Walesin ja Skotlannin anglikaanisen kirkon jäsenet voivat toimia kummeina samoin perustein kuin luterilaisen kirkon jäsenet. Luterilaisten kummien lisäksi kummina voi toimia myös muuhun ev.-lut. kirkon kasteen hyväksyvään kristilliseen kirkkoon tai uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluva henkilö. Tällaisia ovat esim. ortodoksit, metodistit ja katolilaiset. Kirkkoon kuulumaton ei voi toimia kummina.

Kummius on elinikäinen tehtävä. Kummeja ei voi vaihtaa myöhemmin eikä kummiksi kutsutulta voi myöhemmin ottaa pois tätä tehtävää. Lapselle voidaan kuitenkin erityistapauksessa lisätä myöhemmin yksi tai kaksi kummiä, jos hänen varsinaiset kumminsa ovat menettäneet edellytyksensä hoitaa kummin tehtäviä. Päätöksen kummien lisäämisestä tekee kotiseurakunnan kirkkoherra vanhempien anomuksesta.

Olisi toivottavaa, että kummit voisivat olla läsnä kastetilaisuudessa. Jos kummit eivät pääse kastetilaisuuteen, tarvitaan paikalle kaksi todistajaa.

Kasteesta ilmoittaminen ja seurakunnan esirukous

Kasteen jälkeen pienokaisen nimi luetaan oman seurakunnan messussa ja kastetun ja hänen perheensä puolesta rukoillaan yhteisessä esirukouksessa. Kastettujen nimet julkaistaan myös Kirkkotie -lehdessä. Jos lapsen vanhemmat eivät halua nimeä julkaistavan siitä tulee ilmoittaa seurakunnalle.

Etu- ja sukunimen antamisesta

Kasteessa mainitaan myös antamasi lapsen nimi. Lapsi liittyy omalla nimellään seurakunnan jäseneksi. Uusi etu- ja sukunimilaki (946/2017) astui voimaan 1.1.2019 ja korvasi aiemman nimilain. Uuden lain myötä etunimiä voidaan antaa enintään neljä. Nimi tulee antaa kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Siitä, millaisia etunimet voivat olla, antaa etu- ja sukunimilaki tarkemmat määräykset. Nimi ei saa esimerkiksi olla sopimaton eikä sen käyttö saa muuten aiheuttaa ilmeistä haittaa. Lisäksi etunimelle on asetettu harkinnanvaraisia edellytyksiä, joiden mukaisesti nimen tulee olla vakiintuneessa käytössä Suomessa ja olla vakiintunut samalle sukupuolelle. Etunimi ei myöskään saa olla ilmeisen sukunimityyppinen.

Lapsen sukunimen valinnassa uusi laki lisää vanhempien vaihtoehtoja. Lähtökohtana on se, että lapsen sukunimi määräytyy vanhempien yhteisen sukunimen tai sukunimiyhdistelmän perusteella. Säännöksellä pyritään perheen nimiyhteyden säilyttämiseen. Saman tavoitteen mukaisesti lapsi saa myös saman sukunimen tai sukunimiyhdistelmän kuin täyssisaruksensa, jos vanhemmillä ei ole yhteistä nimeä. Tarkemmat määräykset löytyvät etu- ja sukunimilaista.

Kastettavan lapsen nimi olisi hyvä ilmoittaa seurakunnalle mahdollisimman hyvissä ajoin, jotta sen lainmukaisuus ehdittäisiin selvittää. Vanhemmat voivat keskustella asiasta kastavan papin kanssa, koska hänen tehtävänä on arvioida ensimmäisenä nimen lainmukaisuutta. Nimiasioissa neuvoja antavat myös seurakuntien keskusrekisteri sekä maistraatti, joka lopullisesti hyväksyy nimen.

Hätäkaste

Sairaalassa tai muualla suoritetusta hätäkasteesta ilmoitetaan ev.-lut. seurakuntiin kuuluvien lasten osalta keskusrekisteriin. Pappi vahvistaa hätäkasteen myöhemmin, jolloin voidaan järjestää myös ”kastejuhla”. Samalla tarkistetaan lapselle rekisteröitävät nimi- ja kummitiedot.

Seurakunnantoimistojen yhteystiedot

Joensuun seurakunta

Kirkkokatu 28, 80100 Joensuu
puh. 013 2635 363
sähköposti: joensuun.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Pielisensuun seurakunta

Huvilakatu 8 b, 80200 Joensuu
puh. 013 2635 407
sähköposti: pielisensuun.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Rantakylän seurakunta

Rantakylänkatu 2 A, 80160 Joensuu
puh. 013 2635 510
sähköposti: rantakylan.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Pyhäselän seurakunta

Hammastahdentie 76, 82200 Hammaslahti
puh. 013 741 047 tai 050 3648 190
sähköposti: pyhaselan.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Enon seurakunta

Kunnantie 2, 81200 Eno
puh. 013 2635 601
sähköposti: enon.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Vaara-Karjalan seurakunta

Tohmajärventie 39, 82140 Kiihtelysvaara. Avoinna ti ja pe klo 9-13 ja
Koulutie 10, 82730 Tuupovaara. Avoinna ma ja to 9-13
puh. 040 7374 656
sähköposti: vaara-karjalan.seurakunta@evl.fi

Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymän keskusrekisteri

Kirkkokatu 28, 80100 Joensuu
puh. 013 2635 300 (vaihe)
sähköposti: keskusrekisteri@joensuunevl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12. Puhelinvaihe ja neuvonta ovat avoinna ma-pe klo 9-11 ja 12-15